

Bài 85 - Giờ Phút Cuối

Le Văn Khoa

Từ nhiều tháng qua, chúng ta xem nhiều ảnh của các người ảnh Việt Nam. Hôm nay xin mời bạn xem vài ảnh của người ảnh thế giới để biết người ta chụp hình như thế nào? Đề tài gì? Họ có ý tưởng gì hay? Có bất cứ điều gì để ta học hỏi được?

Nhìn quanh, mỗi ngày ta đều thấy có mầm sống mới nảy chồi và ánh sáng tắt lịm trong giờ phút cuối cùng của một sự sống. Người ta chụp hình được hết, chỉ trừ lúc sự chết đến bất chợt cho người chụp ảnh. Có những ảnh người ta bất chợt chụp được, nhưng hầu hết đều có sự cố ý đi tìm hoặc dàn dựng để chụp ảnh. Tôi chọn ba ảnh để nói lên ba giai đoạn cuối đời, sau đây: Có thể (sẽ) chết, đang chết và đã chết.

“Grilled Chicken”

Gabriele Steiner, Áo

Nhìn vào ảnh này ta thấy ngay có sự sắp xếp rất cẩn thận để chụp hình. Ảnh có sự hòa hợp rất nhịp nhàng giữa màu sắc, ánh sáng, bố cục, tiền và hậu cảnh cũng như ý nghĩa của ảnh. Không thể có sự bất chợt mà chụp được ảnh này. Thử xem màu xanh của con gà trống, đối chiếu với áo xanh của người thiếu niên, ánh sáng nơi tiền cảnh đối với hậu cảnh. Màu da mặt và tay của chú bé hòa hợp với màu của bối cảnh. Màu vàng, cam và đỏ của con gà cũng hòa hợp với màu của hậu cảnh. Cậu bé nheo mắt, bặm môi có vẻ vừa đe dọa vừa đùa bỡn

(như tử thần) nhưng để chụp ảnh chứ không phải đe dọa con gà, vì cậu nhìn lại máy ảnh chứ không nhìn con gà. Hậu cảnh là từng xâu gà đã ướp, sẵn sàng được đưa vào lò quay, cho ta ý nghĩ là cậu bé sắp giết gà để quay tiếp. Nhưng tôi không tin như vậy, vì nơi lò sản xuất như thế này người ta không thể cắt cổ nhỏ lông như ta làm thịt gà ở nhà. Ngoài ra người ta làm thịt gà tơi, còn con gà nòi này thì có lẽ để đá gà hơn là làm thịt, gà không còn tơi, thịt không mềm. Hãy xem cựa gà thì biết. Cựa thật dài và được vuốt nhọn. Bạn chưa được thuyết phục? Mời bạn xem một dấu chứng nữa nhé, để chỉ rằng con gà này sẽ không bị giết ngay. Nó còn đeo vòng bản tên và ký số bên chân trái, tức không phải gà dùng làm lương thực cho con người. Điều đó có nghĩa là con gà này chưa chết ngay. Dù sao tôi cũng cảm ơn Gabriele Steiner từ trời Áo cho ta xem ảnh con gà trông thật đẹp.

“Grizzly with salmon”

Tom Savage, Hoa Kỳ

Với hình ảnh ta thấy con cá hồi này chắc chắn sẽ chết. Tác giả có cố ý chụp ảnh này hay không? Tôi nghĩ có. Người trang bị đầy đủ và chờ đợi khá lâu để chụp ảnh này. Người dùng ống kính tầm xa để từ xa bấm máy chụp ảnh, đồng thời cho tắt cả hậu cảnh mờ nhòe nên ảnh con gấu và con cá nổi lên rõ ràng. Mặt trời xuống thật thấp, tỏa ánh sáng chuyển qua màu cam đỏ ghi dấu rõ trên gấu và con cá hồi. Ánh sáng vẫn còn nhiều để tác giả có thể dùng thời đặt cao, bắt đứng bọt nước tung lên theo chân con gấu. Tác giả canh khoảng cách thật đúng, chỉ ghi nhận con gấu và con cá thật rõ nét, nhưng mặt nước phía sau con gấu thì mờ nhòe. Đây là vùng đất trống nên không bị nhiều lỗm đen của lùm cây hay núi đá làm loạn bối cảnh. Con gấu có vẻ không bằng lòng khi biết mình bị chụp hình.

"Tulips in Vase"

Julie Piguila, Anh

Thông thường người ta tìm hoa tươi, màu sắc sặc sỡ để chụp hình vì hoa là tượng trưng của tươi thắm. Cô Julie Piguila không biết cố ý hay vô tình mà chụp được ảnh này? Julie cố tình để cho hoa chết khô rồi chụp ảnh, ngụ ý nói lên giai đoạn cuối của đời hoa hay kiếp người? Hay cô đi chơi xa lâu ngày, trở về thấy hoa đã chết khô, mùi lòng chụp ảnh để còn luyện tiếc hoa đã có một thời rất đẹp? Hoa tàn, lá khô, bình hoa không còn chút nước. Tất cả những gì đã từng sống trong ảnh này, nay chết hết.

Một điều chắc chắn là tác giả không phải chụp ảnh ngay khi thấy ảnh này. Đây là dấu vết cho thấy có bàn tay người nhúng vào trong tiến trình tạo ảnh:

- 1- Phong trắng là loại phong lớn, kéo dài được. Tác giả dùng để thấy sắc độ sáng (nhẹ) cho hợp với bình hoa thủy tinh và lá đã mất hết lục diệp tố. Hoa tuy còn màu đỏ nhưng đã nhợt nhạt rồi. Tất cả tạo sự hòa hợp cho toàn ảnh, thì không thể tự nhiên có sẵn vì không ai chưng hoa trong nhà trước phong trắng vĩ đại như vậy.
- 2- Hoa được trải đều vòng theo bình cách rất trật tự. Có những cánh hoa được cắt rất cẩn thận và sắp vào chỗ quan trọng. Phía sau bình hoa có vài cánh hoa rụng, dụng ý làm nổi bình hoa, thêm chi tiết phụ để nối liền hoa nằm bên dưới với miệng bình bên trên.
- 3- Ánh sáng là phần chính trong việc chụp ảnh. Với ảnh này, ánh sáng được nghiên cứu thật kỹ và phân định thật khéo để có ánh sáng đều cho toàn ảnh. Dù nguồn sáng chính nằm ở bên trái và phía sau máy ảnh, nhưng bên mặt có nguồn sáng phụ

ở hướng ngược lại, xóa mờ bớt bóng đổ. Phong cũng có nguồn sáng khác làm cho sáng đều, không ghi nhận bóng đổ, và không để lộ điểm cuốn vòng của phong.

Thoạt nhìn ta nghĩ ảnh này rất dễ chụp, ai chụp cũng được, nhưng không ai muốn chụp ảnh hoa chết khô đó thôi. Trong thực tế, ảnh chụp không dễ chút nào! Phải là tay có trình độ nghệ thuật và kỹ thuật cao cường mới chụp được.

Xem ảnh tôi tự hỏi “Phải chăng tác giả muốn nói sự chết là nét điểm nhẹ nhàng cho người chết và là ý tưởng thanh cao, siêu thoát cho người sống?”